

Результати дослідження. Абсолютний приріст характеризується коливаннями живої маси дитини протягом певного часу. Показує, наскільки збільшилася або зменшилася жива маса в порівнянні з попереднім значенням.

Жива маса козенят від відлученні до 18-місячного року, одержаних від схрещування козематок зааненської, альпійської та корсиканської порід з козлом зааненської породи наведена в (табл. 1).

Таблиця 1. Жива маса кізочок від 2 -до18-місяців

| Період росу, місяці | n | (зааненська х тоггенбургська), кг | | | (альпійські х тоггенбургська), кг | | | (корсиканська х тоггенбургська), кг | | |
|---------------------------|----|--------------------------------------|------|------|--------------------------------------|------|------|--|------|------|
| | | X±Sx | ±δ | CV,% | X±Sx | ±δ | CV,% | X±Sx | ±δ | CV,% |
| 2-6 | 15 | 17,92 ±1,3 | ±5,7 | 30 | 14,9 ± 1,84 | ±5,6 | 31 | 16,6±1,50 | ±4,9 | 32 |
| 6-12 | 15 | 29,8 ±1,48 | ±3,8 | 14,8 | 24,9 ± 1,76 | ±2,7 | 15 | 27,4±1,8 | ±4,7 | 20 |
| 12-18 | 15 | 34,2± 1,79 | ±4,7 | 20 | 26,4 ± 1,97 | ±4,9 | 21 | 30,5±1,9 | ±4,8 | 22 |

Як видно з цієї таблиці, жива вага кіз, отримана від зааненських самок, була вищою, ніж отримана від альпійських і корсиканських кіз на всіх стадіях росту. Жива маса зааненських кіз від 2 до 6 місяців перевищувала живу масу альпійських і корсиканських кіз на 3,02 кг або 16,8 % і на 1,3 кг або 7,4 %. За період росту від 6 до 12 місяців у кіз збільшилася маса тіла на 4,9 кг, або на 16,4%, 2,4 і 8%.

Жива маса альпійської та корсиканської кіз у 12–18-місячному віці також становила 7,8 кг (22,8%), відстаючи від зааненської породи на 3,7 кг (10,8%). Таким чином, це свідчить про те, що чистопородні кози зааненської породи демонструють кращий ріст на всіх етапах росту.

Список використаних джерел

1. Вівчарство і козівництво : навч. посіб. / В. В. Мирось, А. С. Фомінова ; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Х. : ХНАУ, 2009. 174 с.
2. Ефективність вівчарства й козівництва в сільськогосподарських підприємствах: теорія, методологія, практика : монографія / Б. Б. Батюк, Р. М. Минів, М. Л. Диндин ; Львів. нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького. Львів : Сполом, 2014. 226 с.
3. Сухарльов В. О., Дерев'янка О. П., Нежлукченко Т. І. Породи овець і кіз /Генофонд свійських тварин України: Навчальний посібник / Д. І. Барановський, та ін. За ред. проф. ХДЗВА Д. І. Барановського та В. І. Герасимова. Харків: Еспада, 2005. 400 с.
4. Сухарльов В. О. Козівництво // Довідник з технології та менеджменту в тваринництві : Підручник / За ред. Ю.Д. Рубана. Харків : Еспада, 2002. С. 400-410.

УДК 798.6(477)

РОБОЧІ ЯКОСТІ РИСИСТИХ КОНЕЙ РІЗНИХ ПОРІД ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ВИПРОБУВАНЬ НА ПОДРОМАХ УКРАЇНИ

¹Косенко С.Ю., кандидат с.-г. наук, доцент (kosenkosu@ukr.net)

¹Чебан В.С., аспірант (vova.kirito@gmail.com)

²Нагорний С.А., кандидат с.-г. наук, доцент (nagornij1971@ukr.net)

¹Одеський державний аграрний університет

²Державний біотехнологічний університет, м. Харків

Анотація. Досліджували показники жвавості коней орловської рисистої породи різних вікових груп, які випробувались на Одеському та Київському іподромах у період 2020-2022

років. Встановлено, що у 2022 році одеські трирічки переважали київських на 5,6 с, а чотирирічки поступалися їм лише на 0,7 с, тоді як у попередні роки суттєва перевага у жвавості спостерігалась серед представників Київського іподрому: у 2020 році чотирирічки були жвавіше на 10,6, а в 2021 - на 8,7 с.

Ключові слова: коні, орловська рисиста порода, випробування, іподром, жвавість.

На даний час в Україні Міжнародною продовольчою організацією ФАО конярство визнано об'єктом збереження біологічного різноманіття [2], тому збереження генетичних ресурсів галузі повинно стати одним з пріоритетних завдань вітчизняних програм розвитку агробізнесу. Останні роки спостерігається стрімке скорочення рисистого поголів'я у державних суб'єктах племінної справи [3]; крім того, з початком повномасштабного російського вторгнення чотири державні кінні заводи Луганської групи (Деркульський, Стрілецький, Лимарівський та Новоолександрівський) опинилися в окупації. Але попри складнощі с кормами, порушення логістики та загрози повітряної небезпеки, біговий сезон у 2022 році все ж таки відбувся як на Одеському, так і на Київському іподромах.

Метою роботи було проаналізувати результати випробувань коней орловської рисистої породи на іподромах та порівняти показники роботоздатності за період 2020-2022 років.

Результати досліджень. У 2022 році сезон випробування коней рисистих порід був розірваним, оскільки випробування коней, які почалися у січні, були припинені з 24 лютого. Відновлення розіграшу призів почалось на початку травня (Одеський іподром) та у другій половині червня (Київський іподром). Таким чином, кількість бігових днів на Київському іподромі становила 24, а на Одеському - 30 замість нормованих 37. Кількість випробуваних коней рисистих порід становила у Києві 123 (970 коневиступів), а в Одесі - 86 (735 коневиступів). Переважну кількість випробуваного поголів'я на Одеському іподромі у 2022 році становили коні орловської рисистої породи - 75,9% проти 24,1% рисаків призових порід; на Київському іподромі орловське поголів'я становило 36,5, призові породи - 35,1, французька рисиста - 28,4% [1]. Порівняльна характеристика кращих представників орловської рисистої породи за період 2020-2022 років та середні показники жвавості по іподромах представлені у таблиці 1.

Таблиця 1. Жвавість кращих коней різного віку орловської рисистої породи за період 2020-2022 рр

| 2020 | | 2021 | | 2022 | |
|------------------------------|-------------------|------------------------------|-------------------|------------------------------|-------------------|
| Жвавість, хв., с | | Жвавість, хв., с | | Жвавість, хв., с | |
| Одеський іподром | Київський іподром | Одеський іподром | Київський іподром | Одеський іподром | Київський іподром |
| Дворічні | | | | | |
| 2.16,7 | 2.11,7 | 2.18,2 | 2.17,5 | 2.14,0 | 2.20,5 |
| 2.16,9 | 2.12,3 | 2.19,3 | 2.20,7 | 2.20,0 | 2.21,6 |
| 2.18,0 | 2.13,7 | 2.19,7 | 2.23,0 | 2.21,8 | 2.25,9 |
| 2.18,1 | 2.16,1 | 2.19,8 | 2.24,0 | 2.22,5 | 2.28,5 |
| 2.18,8 | 2.16,3 | 2.20,0 | 2.25,2 | 2.23,3 | 2.31,4 |
| Середня жвавість по іподрому | | Середня жвавість по іподрому | | Середня жвавість по іподрому | |
| 2.32,1 | 2.24,2 | 2.37,0 | 2.30,4 | 2.31,9 | 2.29,2 |
| Трирічні | | | | | |
| 2.09,9 | 2.08,8 | 2.09,2 | 2.08,4 | 2.09,2 | 2.11,4 |
| 2.10,0 | 2.09,4 | 2.09,5 | 2.08,6 | 2.09,4 | 2.13,7 |
| 3.21,8 (2.12,5) | 2.10,8 | 2.10,0 | 2.10,5 | 2.11,0 | 2.13,9 |
| 2.12,7 | 2.11,1 | 2.11,0 | 2.10,7 | 2.12,3 | 2.14,5 |
| 2.12,9 | 2.11,5 | 2.11,7 | 2.11,3 | 2.12,7 | 2.18,1 |
| Середня жвавість | | Середня жвавість | | Середня жвавість | |

| по іподрому | | по іподрому | | по іподрому | |
|---------------------------------|--------|---------------------------------|--------|---------------------------------|--------|
| 2.17,1 | 2.14,3 | 2.15,2 | 2.15,9 | 2.21,6 | 2.27,2 |
| Чотирирічні | | | | | |
| 2.08,9 | 2.02,8 | 2.09,9 | 2.06,7 | 2.07,3 | 2.08,5 |
| 2.10,6 | 2.06,0 | 2.11,6 | 2.06,8 | 3.15,0 (2.08,0) | 2.08,7 |
| 2.10,7 | 2.06,3 | 2.12,3 | 2.07,5 | 2.08,5 | 2.09,0 |
| 2.13,0 | 2.07,6 | 2.12,4 | 2.10,5 | 2.09,7 | 2.09,1 |
| 2.14,6 | 2.07,9 | 2.12,6 | 2.06,7 | 2.10,7 | 2.09,2 |
| Середня жвавість по іподрому | | Середня жвавість по іподрому | | Середня жвавість по іподрому | |
| 2.16,7 | 2.06,1 | 2.16,6 | 2.07,9 | 2.11,0 | 2.10,3 |
| Старший вік | | | | | |
| 2.10,2 | 2.02,6 | - | 2.03,0 | 2.09,0 | 2.04,1 |
| 2.13,3 | 2.03,3 | - | 2.03,8 | 2.09,3 | 2.04,8 |
| 2.14,3 | 2.05,2 | - | 2.04,4 | 2.11,8 | 2.06,5 |
| 2.19,3 | 2.06,5 | - | 2.06,1 | 3.32,6 (2.19,7) | 2.10,4 |
| - | 2.07,7 | - | 2.07,7 | - | 2.14,4 |
| Середня жвавість по іподрому | | Середня жвавість по іподрому | | Середня жвавість по іподрому | |
| 2.14,2 | 2.07,6 | - | 2.10,9 | 2.12,4 | 2.10,2 |

Як свідчать дані таблиці 1, протягом 2020 та 2021 років за показниками середньої жвавості представники Київського іподрому переважали представників Одеського іподрому серед всіх вікових груп, за винятком трирічок - 2021. Найбільші відмінності у жвавості спостерігаються серед рисаків чотирирічного віку: у 2020 році перевага київських орловців у жвавості становила 10,6 с, в 2021 - 8,7 с. У 2021 р. на Одеському іподромі не лишилось коней старшого віку для випробувань, тому традиційні призи для цієї групи не були розіграні. У 2022 році різниця у жвавості між представниками двох іподромів нівелюється; одеські трирічки навіть переважають київських на 5,6 с, а чотирирічки поступаються їм лише на 0,7 с. Також 24.09.2022 на Одеському іподромі було оновлено рекорди жвавості на дистанцію 3200 м: для жеребців жер. Акордом (Днепр-Арабела) Дібрівського кінного заводу (жвавість 4.28,2, майстер-наїзник Юркевич Ю.К.) та для кобил коб. Графікою (Факел-Горожанка) Лозівського кінного заводу (жвавість 4.27,6, наїзник 1-й кат. Гаврилюк О.А.)

Висновки. У сезоні 2022 року показники жвавості коней орловської рисистої породи різних вікових груп, які випробувались на Одеському іподромі, максимально наблизились до показників коней орловської породи, які випробувались на Київському іподромі, на відміну від показників попередніх років. Вочевидь, це пов'язано із нестачею тренувальних робіт внаслідок дотримання режиму безпеки на Київському іподромі.

Список використаних джерел

1. Косенко С.Ю., Буренко А.В., Чебан В.С., Нагорний С.А. Аналіз екстер'єрних ознак та робочих якостей коней рисистих порід, які належать філіям ДП "Конярство України" за результатами експертної оцінки 2022 року. *Розведення і генетика тварин*. Київ, 2022. Вип. 64. С. 27-33.
2. Супрун І.О. Генетичні ресурси рисистого конярства в Україні. *Вісник Сумського національного аграрного університету, серія "Тваринництво"*. 2020. Вип. 3(42). С. 67-76.
3. Ткаченко І.Є., Косенко С.Ю. Результати випробувань коней рисистих порід на іподромах України протягом сезону 2020 року: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. *"Сучасний стан та*

УДК 637.02:641/642

ОСОБЛИВОСТІ ПІДБОРУ ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ПЕРЕРОБКИ М'ЯСНОЇ СИРОВИНИ У РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Крамаренко Д.П., к.т.н., доцент кафедри готельного і ресторанного бізнесу,
kramarenko_dp@ukr.net

Паталаха Я. С., магістрант, patalaha101@ukr.net

**Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця,
м. Харків, Україна**

Заклади ресторанного господарства оснащуються обладнанням, яке принципово не відрізняється від обладнання для м'ясної галузі. Це великий перелік – від стрічкових пилок до льодогенераторів і варильних котлів, які відрізняються меншою продуктивністю і відповідно меншими габаритними розмірами та енергоємністю, а також вищим рівнем дизайну. Обладнання сфери харчування розраховане на виконання операцій з обробки продукції з більш частими перервами в роботі, що продиктовано специфікою обслуговування відвідувачів.

На підприємствах, що працюють на сировині, м'ясо, прийняте на склад в охолоджених або заморожених тушах (напівтушах), при необхідності проходить дефростацію, і потім прямує на обробку (розбирання) і подрібнення до розмірів порційних шматків (азу, антрекот, біфштекс натуральний, бефстроган, гуляш, ескалоп та ін.) або фаршу (котлети, біфштекс рубаний, шніцель рубаний та ін.).

Для виконання цих технологічних операцій в основному використовується обладнання для механічних процесів: пилки стрічкові та дискові, куттери, м'ясорубки, фаршемішалки, формуючі машини і механізми (пельменні, котлетні), розпушувачі, слайсери, подрібнювачі спецій та ін.[1].

Зупинимося у межах даних тез лише оглядом основних видів подрібнювального устаткування.

Стрічкові пили на підприємствах ресторанного господарства застосовують для поділу рибних та м'ясних напівфабрикатів, замороженої м'ясо-кісткової продукції, птиці, рибної сировини на частини зазначеної товщини.

Стрічкова пилка ріже м'ясо акуратно, рівно, без уламків кісток і втрати маси. Обробка м'яса і риби пилкою займає набагато менше часу, ніж рубка.

Моделі стрічкових пилок, що випускаються різними фірмами для підприємств ресторанного господарства, в основному розрізняються по довжині полотна, швидкості його руху і висоті розпилювального вікна (висота шматка продукту) [2].

При ідентичному пристрої стрічкових пилок для м'ясної галузі та ресторанного господарства в останньому випадку перевагу віддають настільним моделям.

Дискові пилки в ресторанному господарстві використовують при обробці туш тварин на напівтуші (чверті), тушок птиці на дві половини або кілька частин, тому застосовують їх, як правило, на підприємствах, що працюють на сировині.

Випущені моделі – як стаціонарні, так і переносні - відрізняються глибиною пропилу (різання), яка залежить від діаметра диска.

Для вирізання передніх частин туші, шпії, лопаток, грудинки, хребта і стегон свинини і яловичини як у малих м'ясних цехах і магазинах, і на великих підприємствах призначені